

קיצור שלחן ערוך פרק עה סעיפים פד – צ

• סעיף פד -

אסור לחשב חשבונות בשבת.

ולא יהא דבורך בשבת כדבורך בחול.

ואסור לומר דבר פלוני אעשה למחר או סחורה פלונית אקנה מחר.

ואפילו משיחה בטילה יש להימנע בשבת שלא ניתנה אלא לעסוק בתורה.

ואפילו לעיין בנכסיו לראות מה צריך למחר אסור.

אבל הרהור מותר, ואף על פי כן מידת חסידות להמנע גם מהרהור

• סעיף פה -

שכירות פועלים למלאכה המותרת בשבת, כשומרי בנינים

ושומרי טף וכדומה, מותר שכר השבת בהבלעה עם שכר ימי החול,

אבל שכר שבת בעינו אסור.

ולדבר מצווה, כגון חזנים ששוכרים אותם לשבת בלבד

מותר מעיקר הדין, וכבר נהגו לשכרם לחודש או שנה.

ושכר רופא ומיילדת מותר בשבת, שאין לך מצוה גדולה מפיקוח נפש.

וכך הוא גם דין דרשנים ומגידי שיעור בשבת.

והמחמיר בכל אלה להבליעו בימי החול על ידי שיעסוק באותו תפקיד עצמו גם בחול, תבוא עליו

הברכה.

• סעיף פו -

אסור לתת מתנה לחברו שדומה הדבר למקח וממכר, שהרי יוצא מרשותו,

אלא שלצורך השבת מותר, וכן לצורך מצווה מותר.

הרוצה לתת מתנה לחברו בשבת (שלא לצורך שבת או מצוה)

יקנה לו אותה על ידי אחר מאתמול.

כיצד?

מוסרה לאדם אחר, ואומר לו: "זכה בחפץ זה לפלוני".

והזוכה מגביהו טפח, ובזה קנה מקבל המתנה, ויכול למוסרה לו ביום השבת.

• סעיף פז -

חפצי שמיים מותר לדבר בהם כגון חשבונות של מצוה,

ולפסוק צדקה, ולפקח על עסקי רבים,

מהו המכנה
המשותף לכל הדינים
- בסעיף

איך משלמים למי
שצריכים לעבוד
בשבת?

האם אפשר לתת
מתנה למישהו
בשבת?

מה מותר לעשות
בשבת?

ולשדך התינוק ליארס, וללמדו ספר או אומנות לתרם,

ולתתרים הציבור למוסדות תורה וחסד וכדומה.

• סעיף פח –

לקרוא במכתבים יְשָׁנִים בשבת אסור,

אבל מכתב שהגיע לו בשבת מותר לעיין בו ולא לקרוא בו,

נְשָׂא יש בו צורך היום.

מה ההבדל בין לעיין
ולקרוא?

איך אפשר לפתוח
מכתב סגור בשבת?

ואם האיגרת סגורה אומר לגוי שהביאה

"איני יכול לקרוא כל זמן שאינה פתוחה"

אך לא יאמר לו בפירוש לפותחה.

• סעיף פט –

יש נוהגים להכין רשימת מוזמנים מערב שבת,

וביום השבת נותנים הרשימה לשליח שיזמין מתוך הכתב.

וכן יש נוהגים לרשום בערב שבת מה שבדעתם לתרום למחר,

ומוסרים לידי השליח ציבור שעושה "מי-שברך".

וכן יש נוהגים לרשום רשימת הנפטרים שבדעתם להזכיר נשמתם בשבת.

בכל אלה יש שכתבו לאסור והמקיל יש לו על מי לסמוך.

• סעיף צ –

ספרי חול וְרוֹמְנִים אסור לקרוא בהם בשבת, ואף בְּחֹל אסור.

ורומנים יש איסור נוסף משום מְגֵרָה יצר הרע,

ומי שְׁחִיבָרָם ומי שְׁהֶעֱתִיקָם ואין צריך לומר הַמַּדְפִּיסִם מחטיאים הרבים,

וכן מוכרי ספרים אלה הם בְּכָלֵל האיסור.

הקריאה בעיתונים שנויה במחלוקת וְהַנִּמְנָע תבוא על הברכה.

וספרי חכמה ראוי לְהִמָּנֵעַ מקריאה בהם בשבת מפני קדושת השבת.

אלו ספרים אפשר
לקרוא בשבת?

שאלות

1. למרדכי ודני יש סופרמרקט גדול. הם שמחים לנוח בשבת ונפגשים יחד כדי ללמוד תורה. באחת

השבתות אמר מרדכי לדני: "תקשיב מחר צריך להזמין הרבה קמח, חלב, ביצים, מוצרי פסטה

ותפוחי אדמה. הודיעו ברדיו שהשבוע יהיה מזג אויר סוער וכדאי שנדאג לסחורה רבה שלא יחסר."

"ש, ש, ש, ש" היסה אותו דני, "נדבר על כך במוצאי שבת."

מדוע דני לא רצה לדבר על העניין בשבת?

2. במשפחת כהן השמחה גדולה ראובן הגיע למצוות. החליטו בני המשפחה לערוך סעודת מצווה ביום חמישי, בו יעלה ראובן לתורה, וכן לחגוג שבת חתן עם כל המשפחה והחברים. ההורים הזמינו מספר נערים שיעזרו לערוך את השולחנות ויגישו את האוכל לשלחנות. בתמורה ישלמו להם עבור העבודה בשבוע שלאחר מכן. האם מותר לנערים לעבוד בשבת בחגיגת בר המצווה של ראובן? הסבירי את תשובתך _____

3. לכבוד בר המצווה של ראובן החליטו סבא וסבתא להפתיעו ולהביא לו גביע מכסף. סבתא לא היתה רגועה ואמרה לסבא: "חשבנו להביא לו את הגביע בשבת בבוקר, אבל האם זה אפשרי?" מה יענה סבא לסבתא? _____

4. בפיוט "מה ידידות מנוחתך" שנוהגים לשיר בשבת כתובות השורות הבאות:

חֲפָצֶיךָ אֲסוּרִים וְגַם לְחֶשֶׁב חֲשֻׁבוֹנוֹת
הַרְהוּרִים מִתָּרִים וְלִשְׁדֵּךְ הַבָּנוֹת
וְתִינוּק לְלִמְדוֹ סֵפֶר לְמִנְצַח בְּנֵינֹת
וְלִהְיוֹת בְּאֵמְרֵי שֶׁפֶר בְּכָל פִּינוֹת וּמִחֲנוֹת
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים

קראי את סעיף פז, אלו דברים מהסעיף מוזכרים בפיוט?

5. ראש עיריית ירושלים קיבל מכתב בשבת משגרירות ארצות הברית את המכתב הביא אחד מעובדי השגרירות שאיננו יהודי. לא ידע ראש העיר אם המכתב חשוב או לא ואמר לשליח: "אני לא יכול לקרוא את המכתב" הוא סגור.

מה הבין השליח?

מה הוא עשה?

מה מותר לראש עיריית ירושלים לעשות לאחר שהשליח הגוי פתח עבורו את המכתב?

6. יצחק הגבאי של בית הכנסת היה אובד עצות. במשך כל השבוע ניגשו אליו המתפללים וביקשו שבשבת יזכיר את נשמות יקיריהם בתפילה. לבסוף לקח דף והכין רשימה מסודרת. האם נהג יצחק נכון?

7. אמא ראתה את רחלי קוראת ספר בשבת. אמא קראה לה לצד ואמרה לה: "רחלי את הספר הזה את לא יכולה לקרוא!" "אבל אמא, למה?" ביקשה רחלי לדעת "אני באמצע המתח". הסבירה אמא: "קראתי באיזה מקום שבספר הזה כתובים דברים לא צנועים, מילים לא יפות, ולא ראוי שתקראי ספר כזה. ומי שכתב דברים שכאלה צריך להתבייש, ולא רק הוא."

למי התכוונה אמא?

